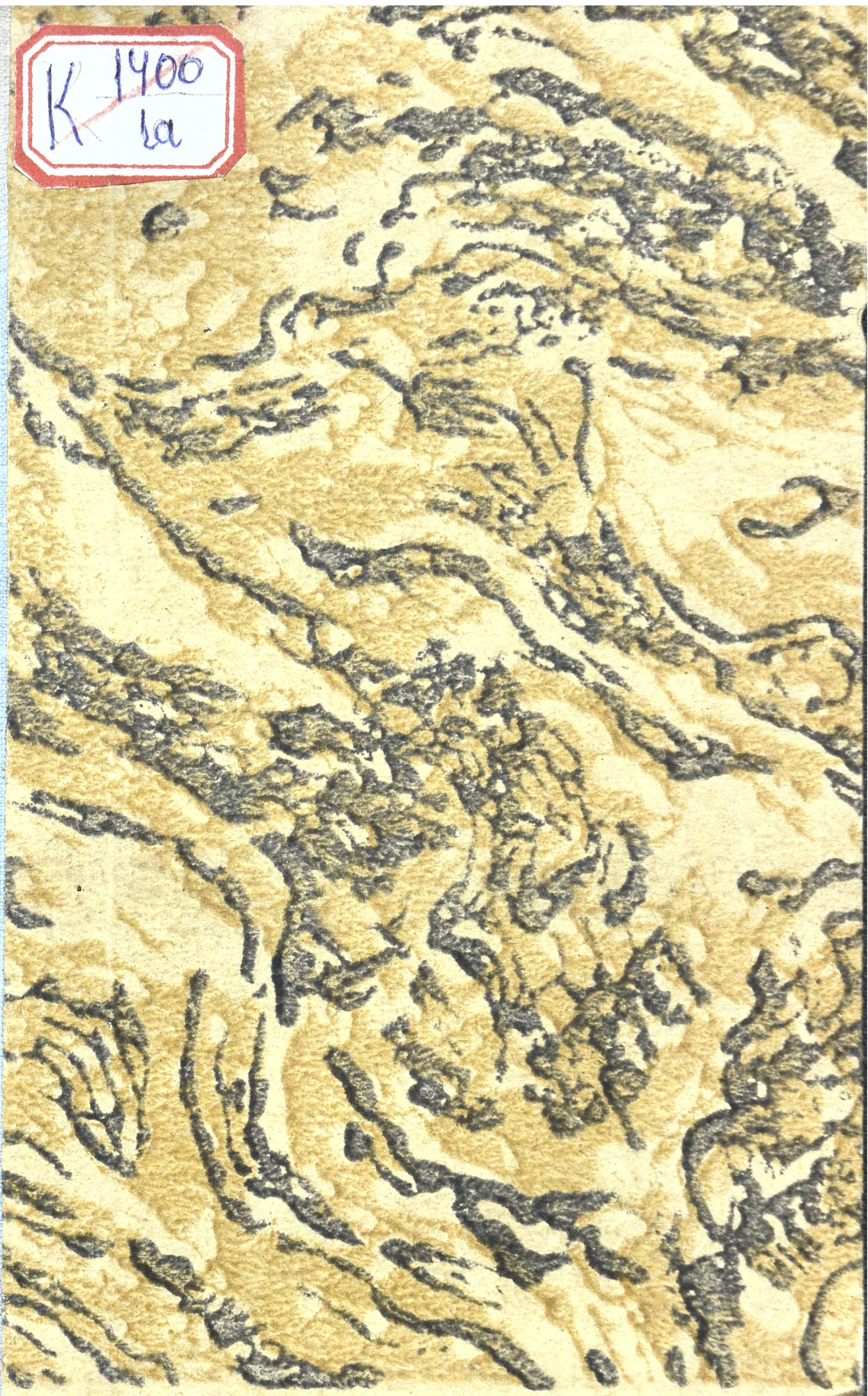

K 1400
la

~~1400~~
100

ცხოვრება წმიდისა და ნეტარისა

მამისა ჩვენისა

ისე

წილკნელ ეპისკოპოსისა.

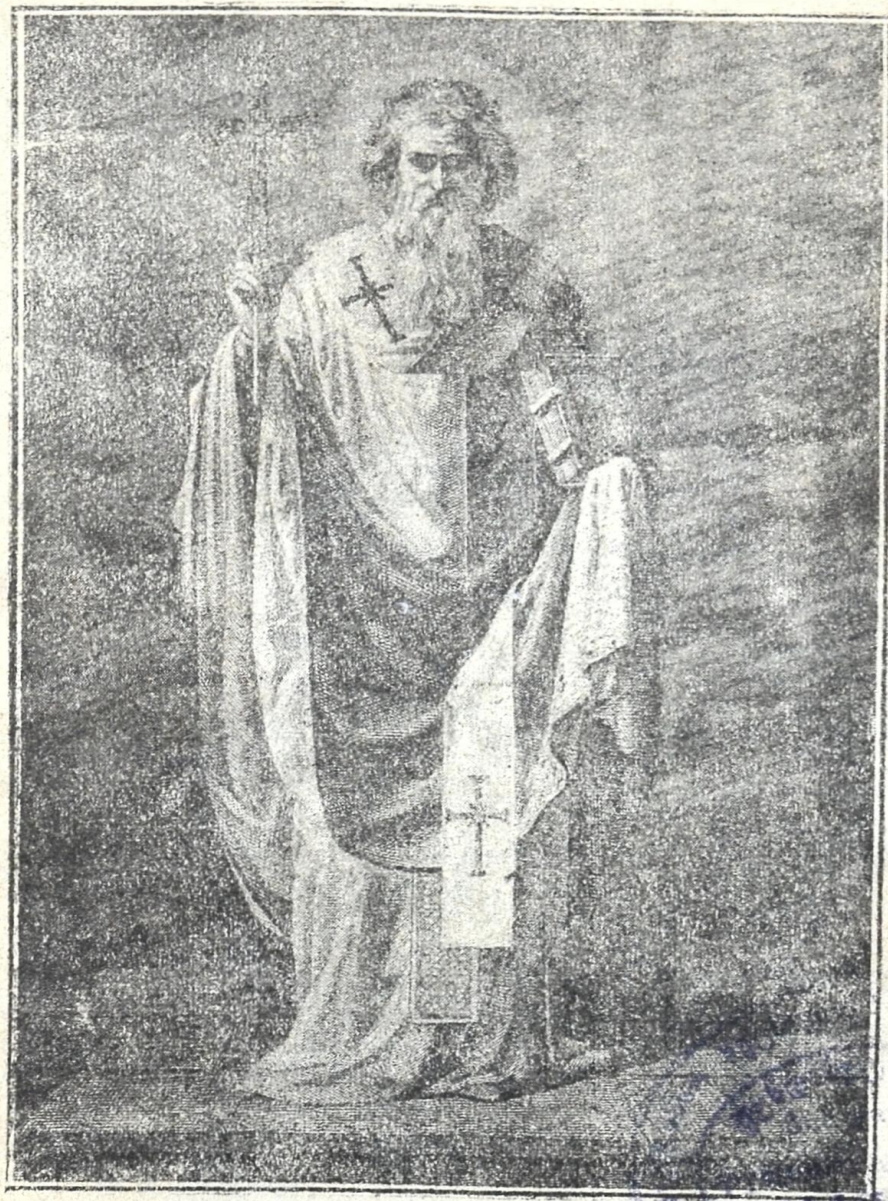
გამოცემა „ბმთის“ სცემბისა

ქუთაისი, 1910

სტამბა სარწმ.-განმანათლებელ ამობისა.

ცხოვრება წმიდისა და ნეტარისა
მამისა ჩვენისა ისე წილკნელ ეპისკოპოსისა

გამოცემა „ძმობის“ სცამშისა

ბზილისი, 1909

მსწრაფლ-მბეჭდავი „ძმობისა“, მოსკ. ქ., № 5.

ცხოვრება

და მოღვაწეობა

წმიდისა და ნეჭარისა მამისა ჩვენისა

ისე წილკნელ ეპისკოპოსისა.

სე იყო დიდად სახელ განთქმული უბიწოებითა და სრულს სათნოებას მიწვენილი. იგი იყო ვითარცა ნერგი სამოთხისა, უვავილი ფერ შვენიერი და სულნელოვანი. წმ. ისე აკურთხა წილკნის ეპისკოპოზად წმ. მამამან ჩვენმან კოსმან. კოზმანმან მრავალ ჯერ სთხოვა წმ. ისეს ეპისკოპოზად კურთხევა, მაგრამ მან არ ისურვა. შემდეგ კოსმან ძალად დაითანხმა ეპატრონებია ღვთის მშობლის, ქრისტეს დედის ეკლესიისათვის, იმ დედისა, რომელიც შუამდგომელ იქმნა ღვთისა და კაცთა შორის და კაცებისა ბუნება მას შეუერთა, მის დედისა, რომელმან თანადადები დედათა გარდაიხადა, და რომელსა მამათა ვალი თანა ედვა, რამეთუ თვინიერ მამაკაცისა კაცი უვა, რომელმან დაიმარხა თავი თვისი უხრწნელად და ჩვენ სიხარული დიდი მოგვმადლა. რომლისაგან ჩვენ უხრწნელება მოვიღეთ შვენის მას, რათა მსახურნიცა წმიდანი აქენ-

აზარიას უფრო ეადვილებოდა პასუხის მიცემა და უთხრა მეფეს: ვითარმედ არს ღმერთი ცათა შინა, რომელი შემძლებელ არს განრინებად ჩვენდა სახმილისა ამის და ხელისა შენისაგან. ხოლო მეფე უფრო ფიცხელ სახმილს (ცეცხლს) აღაგზნებდა ფიჩხისა და ფისის ნაძეძისაგან, მაგრამ ყრმების გარშემო მგზებარე ცეცხლი იმათვე აგრილებდა, ხოლო გარემოს მათსა ცეცხლმა, ვითარცა ცხოველმან, მსწრაფლ მიჰყო პირი, გაშალა ხელნი ორმოცდა ცხრა წყრთამდე მოქამა და თავის მუცლის საზრდოდ აქცია მისი აღმგზნებელნი ქალდეველნი, ხოლო მმარხველნი და თესლის (ნაყოფის) მქამელნი იცნა და მოერიდა. ესრეთ იდიდება კაცი და საუკუნოდ განახლდება, ისე როგორცა ხედავთ წმ. შიოსა.

შემდეგ მიხელა ნეტარმა იოანემ ისეს და უთხრა: მამაო, მფლობელო (პატრონო ანუ ბატონო), გვენებავს კურთხევა მივილოთ შენგან, რომელი გვაქვნდეს სახსენებელად შენდა.“ ხოლო მორჩილი იგი მოწაფე ისე ვერა ბედავდა თავის მოძღვრის ურჩებას, ადგა და უთხრა მათ: „აღსდევით და მცირედ ჟამ შემომიდეგით.“ თვით წამოდგა სწრაფად და გაეშურა მდინარე ქსნისაკენ. როცა მივიდა იქ, შეჩერდა და სთქვა: „იციოთ ყოველთა მდინარის ამის სიმძაფრე“ (სისასტიკე). შემდეგ გაიქნია კვერთხი, დასცა მდინარეს, ქრისტეს სახელით, გამოჰყო წყლის რამდენიმე ნაწილი და უბრძანა გაჰყოლოდას. მდინარე მსწრაფლ გადმოვიდა თავის სავალ

ადგილიდამ და გაჰყვა წმ. ისეს კვერთხს. მიწა ღრმავდებოდა და კაცთაგან უმუშაკო ადგილას მიმდინარეობდა. მიმდინარეობდა იქითკენ, საითკენაც წმიდანს მიდიოდა. წმიდანმა მდინარე წილკნის ეკლესიამდე მიიყვანა და დღესაც მიმდინარეობს იმ ადგილის სახმარებლად. იხილეს ეს მცხეთისა და მის გარშემო მდებარე სოფლის მცხოვრებთა, უკვირდათ და აღიღებდნენ ღმერთსა, რომელმან მოსცა ასეთი მაღლი წმიდათა მისთა, რომელთაც უფიყვარეს იგი ყოვლითა გულითა მათითა. ეჰა დიდებული და საკვირველი! მიწიერთა კაცთა დაიმორჩილეს ბუნებისა ძალნი. ერთი ჰაერს იმორჩილებს თავის მსახურად, მეორე მგზებარე ცეცხლს განიოტებს (განსდევნის) და სხვანი წყალთა მძიმეთა ერთი მეორისა მიმზიდველთა და ქვემო მიმდინარეთა პირს აქცევინებს და თავის ნებაზე წაიყვანს. ამას რომ ხედავდენ, მორწმუნეთა სიმრავლე განმტკიცდებოდა და ღმერთს აღიღებდა.

მაშინ გავიდა წმ. მამათ-მთავარი იოანე, დადგა მათთან, ისაუბრეს ურთიერთ შორის, სული მისი შეეყო სულსა მათსა, ვითარცა სული დავითისი იოანათანისასა. განხურდა გონება მისი მათ მიერ. ხეღვიდა იგი მის მახლობლად, ვითარცა დიდთა საფასეთა და სიხარულით დაბრუნდა თვისსავე ქალაქსა, ხოლო ნეტარი ეპისკოპოზი ისე ამ დროითგან წავიდა იმ ადგილის მთის მხარესაკენ, უქადაგებდა ქრისტესა და ასწავლიდა ბილწ კერპ-

თაგან განშორებასა და ქრისტეს სარწმუნოებაზე მოქცევას. მრავალი სასწაული ჰქმნა და მრავალთა სოფელთა კერპნი დაღეწა და ნათელს სცა ერს სახელითა მამისათა და ძისათა და სულისა წმიდისათა და განისვენა თვისსავე საყდარსა მშვიდობით.

ი ბ ა ვ ი

ბრმა და კოჭლი, მყველნი ვენახისანი.

პატრონმა, ერთმა ვენახისამან წარვიდოდა რა გზასა, დაადგინა ვენახსა შინა თვისსა ორნი მცველნი, ბრმა და კოჭლი იმ განზრახვით, რომ ვერც ერთსა მათგანსა ვერ შესძლებოდა მოწყვეტა ყურძნისა და, როდესაც ნაყოფი დამწიფდა, ბრმამან სცნა თვისის თვალ-საღის ამხანაგისაგან სიმდიდრე ვენახის პატრონისა და მოიგონა შემდგომი ღონის ძიება: მოიკიდა ზურგზედ კოჭლი, მიმოაქვენდა აქეთ-იქით და ეტყოდა კოჭლს, მოეწყვიტა ნაყოფი ვენახისა.

როცა ვენახის პატრონი დაბრუნდა, იხილა კვალი თავის ვენახის ნაყოფის მომპარავისა და მოუწოდა პასუხის საგებად ორთავე მცველთა: ბრმამან ყოველივე ბრალი კოჭლს დასდვა და სთქვა, უიმისოდ გზასაც ვერ ვიპოვნინდი ბალშიო.

კოჭლი ბრმას ამტყუნებდა და იტყოდა: ეს რო არ შემწეოდა ისე ნაყოფს ვერ შევწვდებოდით.

მაგრამ მათი ბოდიში ამაო იყო. უფალმან უბრძანა კოჭლს, რომ კვალად შეჯდომოდა ბრმას მხარზე და ამ მდგომარეობაში ეცემნათ ორთავესთვის უწყალოდ.

განმარტება: ბრმა მცველი არის სული, კოჭ-ლი—ხორცი. რადგან ორნივე ნაწილი კაცისა აქა სცოდვენ შეერთებულად, ამისთვის უფალი ვენახისა, ესე იგი, მსაჯული ყოველთა კაცთა ღმერთი, საშინელსა მას დღესა განკითხვისა თვისისასა, მისცემს დასასჯელად სულსაცა და ხორცსაცა.

ჭეშმარიტი ღირსება კაცისა.

(თნუღლებათაგან წმიდისა იოანე ოქროპირისა).

იყავნ შენ კაცად, რათამცა ტყუილად არა მიეწეროს შენს არსებას სახელი ესე. გაიგე თქმული ესე? ყოველი თქვენგანი ამბობს—კაცი ვარ. ჰო, კაცი ხარ, მაგრამ ხშირად უფრო ცარიელი სახელით, და არა სულიერი შემკობილებით. როდესაც გხედავ შენ უმეტეს ზომისა განძლომილს, მაშინ როგორ გიწოდებ შენ კაცად, და არა ხარად? როდესაც გხედავ შენ, რომ იტაცებ ძალითა სხვისას, მაშინ როგორ გიწოდებ კაცად, და არა მგელად? როდესაც გხედავ შენ მომთვრალედ, მაშინ როგორ გიწოდო შენ კაცად, და არა ღორად? როდესაც გხედავ შენ მზაკვრად, მაშინ როგორ გიწოდო შენ კაცად, და არა გველად? როდესაც გხედავ, რომ შენ გაქვს გესლი ბოროტებისა, რო-

გორ გიწოდებ შენ კაცად, და არა ასპიდად? როდესაც გხედავ შენ უგუნურად, როგორ გიწოდებ შენ კაცად, და არა კარაულად? (სახეღარი). როდესაც გხედავ შენ მემრუშიდ, როგორ გიწოდებ შენ კაცად, და არა განცოფებულ ცხენად? როდესაც გხედავ შენ დაუმორჩილებელად და უგრძნობელად, როგორ გიწოდებ შენ კაცად, და არა ქვად? შენ მიიღე ღვთისაგან კეთილშობილება; რისთვის უცვლი შენს ღირსებას ბუნებასა? აბა მითხარი, რა ჰქმენ შენ ისეთი, რომ გიწოდო კაცად, როდესაც გხედავ შენ უმდაბლესად და უმძვინვარესად ცხოველთა? და რაჟცა უფრო უცუდესია, თვითოეულსა პირუტყვთაგანსა ცხოველსა აქვს ერთი რამ ნაკლულეფანება: მგელი არს მტაცებელი, გველი არის მზაკვარი, ასპიდი—გესლიანი, ხოლო ბორბტსა კაცსა ხშირად აქვს არა ერთი ნაკლულეფანება, არამედ მრავალი:—იქმნების მტაცებელად, მზაკვრად და გესლიანად, (შეიძლება იყოს მტაცებელიცა, მზაკვარიც და გესლიანიც). ვითარ გიწოდებ შენ კაცად და მეფედ ცხოველთა, როდესაც არა გაქვს მეფობრივი განრჩევა და სამეფო გვირგვინი? „ვჰქმნათ, სთქვა ღმერთმან, კაცი ხატად და მსგავსად ჩვენდა“ (შექმნათა 1, 26). იფიქრე, კაცი, რომლისა სახისაებრ შექმნილ ხარ შენ და ნუ დაიმდაბლებ თავსა შენსა ცხოველთა თვისების სიმდაბლედმდე. ნუ მიმტკიცებ, რომ შენ გაქვს სული კაცისა, არამედ მაჩვენე, რომ შენ ხარ

კაცი სულიერის შემკობილობითა, შენ ხარ მეფე პირუტყვთა ცხოველთა, და ნუ იქმნები მონად უგუნურთა ვნებათა და გვემათა. ვითარ იტყვი შენ: მე გავხდები კაცად? უკეთუ ვერ დასძლევ ბოროტსა აღძრვასა სხეულისასა, უკეთუ არა დაუტევებ მრუშებასა, უკეთუ ვერ აღმოჰფხვრი შეუზავებელსა გვემულებასა სიმდიდრისადმი. უკეთუ იქმ ყანასა სულისა შენისასა წმიდად, — შეგიძლიან შენ გახდე კაცად. ეგრეთვე — უკეთუ ივლი კრძალულებით ეკლესიასა შინა, სადაცა ხდებიან კაცად, შეიქმნები შენცა კაცად, თუმცა იყო მსგავსი ცხენისა, გინა მგელისა.

სიკვდილისათვის მართლისა.

განიზრახე, ზი კაცო, სიკვდილისათვის მართლისა და ცოდვილისა, და ჰსცან განსხვავებაჲ მათ შორის. პატიოსან-არს წინაშე უფლისა სიკვდილი წმიდანთა მისთა. (ფს. 115, 6). ხოლო სიკვდილი ცოდვილთა ბოროტ-არს. (ფს. 33, 20). მიზეზნი პატიოსნისა სიკვდილისა წინაშე უფლისა არიან: პირველად სახიერება ღვთისა და წინა-განჩინება მისი; მეორედ, ფას დაუდებელი სისხლი ქრისტესი; და მესამედ, სინანული და სარწმუნოება მოკვდავისა. უკეთუ გინდოდეს პატიოსანი სიკვდილი და იმედისა ქონება მისი, ისმინე მოძღვრება მოციქულისა.

პეტრესი (პეტრე 2 1 5-11): „და ჰყავთ სარ-
წმუნოებასა შინა თქვენსა სათნოებაჲ, და სათნოება-
სა შინა მეცნიერება, და მეცნიერებასა შინა მარხვაჲ,
მარხვასა შინა მოთმინებაჲ, მოთმინებასა შინა ღვთის-
მსახურებაჲ, ღვთის-მსახურებასა შინა ძმათ-მოყვარე-
ბაჲ, და ძმათ-მოყვარებასა შინა სიყვარული. რამეთუ
ესე რაჟამს იყოს თქვენთანა და გარდაგებატოს არა
უქმად, არცა უნაყოფოდ იპოვნეთ უფლისა ჩვენისა
იესო ქრისტეს მეცნიერებასა. ამისთვის ძმანო, უფ-
როსლა ისწრაფეთ რათა კეთილთაგან საქმეთა მტკი-
ცე-ჰყოთ ჩინებაჲ იგი თქვენი, და რჩეულებაჲ, რამეთუ
ამას რა იქმოდეთ, არა სადა ჰსცდეთ ყოვლადვე,
არამედ ესრეთ მდიდრად წარგემართოს თქვენ
შესავალი იგი საუკუნოსა მას სასუფეველსა უფლი-
სა ჩვენისა და მაცხოვრისა იესო ქრისტესსა“. განიზ-
რახე, მოკვდავო კაცო, რასაცა შინა მოგას-
წრებს შენ სიკვდილი, მასვე შინა წარსდგები წინა-
შე უფლისა, ვითარცა გვასწავებს მოციქული პავლე
(რომ. 2,12). ვითარცა გაქვს ცხოვრება, ეგრეთივე
გექნების სიკვდილი; ვითარცა ჰსწერს სანატრელი
ავვისტინე: „არა ექმნების კაცსა მას სიკვდილი
ბოროტი, რომელსაც უცხოვრიეს კეთილად; და
არა საიმედო-არს, რათამცა კეთილად მოჰკვდეს
იგი, ვისცა უცხოვრიეს ცუდად.“ კეთილ-მსახურნი
კაცნი ცხოვრებასა თვისსა დაასრულებენ წინათვე
წმიდათა საიდუმლოთა ზიარებითა, თანადასწრებითა
მღვდლისა და მრავალთა მისთვის ღვთისმიმართ

მეგდრებელთათა; ხშირად მოხდების ესეცა, რომელ
ნუგეშის-საცემელად წმიდად ცხოვრებულთა, ჟამსა
სიკვდილისასა მოავლენს ღმერთი ანგელოზთა და
გუნდსა წმიდათასა, ვითარცა ჰსჩანს ესე მიცვალე-
ბისაგან ღირსისსა მაკარი მეგვიპტელისა (იანვრის
19-სა დღესა). ოდესაც მოიწია ჟამი სულისა განყო-
ფისა ხორცთაგან წმიდისა მაკარისა, მაშინ ქერუბინი
სიმრავლესა თანა ანგელოზთასა წარმოუდგა მაკარის
და ეტყოდა: აღსდევ, უფლისა მბაძაო, და ჩვენ-
თანა წარმოველ საუკუნოსა ცხოვრებასა; იხილე
გარემოს შენსა, თუ რავდენნი წესნი ანგელოზთანი
და წმიდათა გუნდნი წარმოგზავნილ-არიან ყოვლისა-
მპყრობელისაგან, რათა მისსა მიმართ მიგიყვანონ
შენ; იხილე, აჰა კრებული მოციქულთა, კრებული
წინასწარ-მეტყველთა, სიმრავლე მოწამეთა, გუნდი
მღვდელ-მთავართა, ბანაკი მმარხველთა და ერთობა
ღირსთა და მართალთა, ამისთვის მომეცი მე სული
შენი, რომლისაცა მცველობა მებრძანა მე ღვთისა-
გან, ოდეს იყო იგი გვამსა შინა, და მე მივიღებ
მას, განთავისუფლებულსა საკვრველთაგან ხორც-
თათა, ვითარცა დიდსა საუნჯესა ღმრთისა, განვლი რა ბანაკსა
წინააღმდგომთასა, წარვადგინებ წინაშე საყდრისა
მეუფისა ღვთისა, რათა იგი უკუნისამდე იხარებდეს
ყოველთა წმიდათა თანა. ოდესცა ქერუბინი ეტყო-
და ამას წმიდასა, სანატრელმან მაკარი ამბორს-უყო
ყოველთა მისთანა მყოფთა და ილოცა რა მათთვის,
ზე აღიხილნა თვალნი და აღიპყრნა ხელნი თვისნი

ზეცად და სთქვა უკანასკნელი სიტყვაჲ: „ხელთა შენთა, უფალო, შევედრებ სულსა ჩემსა“, და განუტევა სული, ხოლო მრავალნი მოწაფენი მისნი ჰსტიროდნენ.

პატიოსან-იყო წინაშე უფლისა სიკვდილი ღირსისა მაკარისა! ხოლო ოდეს წმიდა სული მისი მიაქვნიდა ქერუბინსა ზეცად, ეშმაკნი ჰაერისანი, შორს მდგომარენი, იტყოდნენ: ეჰა ვითარსა დიდებასა ღირს-იქმნა მაკარი! ხოლო მაკარი ეტყოდა ეშმაკთა: არა, მე კვალად მეშინის, ვინაითგან ვიცი, ვითარმედ მე კეთილი არა რაჲ მიქმნიეს; მერმე მტერნი იგი, რომელნიცა უმაღლესსა ჰაერსა ზედა იყვნენ, ჰყვიროდეს: ქეშმარიტად ჩვენი არა არს მაკარი! გარნა წმიდა კვალადვე იტყოდა: არა, მე კვალად მნებავს ლტოლვაჲ თქვენგან; და ოდეს იყო მაკარი შინაგან ბჭეთა ზეცისათა, ეშმაკნი ტირილით ჰყვიროდნენ: განერა ჩვენგან, განერა! ხოლო მაკარი ხმითა ახოვანითა მიუგებდა: ჰე განვერი თქვენთა მანქანებათაგან, განძლიერებული ძალითა ქრისტეს ჩემისაჲთა.

ვინც გინდა იყო, ჰოი კაცო, რომელსაცა ღირსებასა და მდგომარეობასა შინა იმყოფებოდე, შიშითა და ძრწოლითა იქმოდე ცხოვრებასა შენსა (ფილიპელ. 2, 12) ვითარცა იტყვის მოციქული (1 პეტრ. 4, 18), უკეთუ მართალი ძნიად განერეს, უღმრთო იგი და ცოდვილი სადაღა იპოვოს? ამისთვის წმიდა მაკარი და სხვანი წმიდანი არა იყვნენ დარწმუნებულნი სიწმიდესა ზედა თვისთა კეთილთა

საქმეთა, და ცხოვნებასა ზედაცა თვისსა ვერას
იკადნიერებდენ თქმასა იქამდისინ, ვიდრე არა სრუ-
ლიად განერებოდნენ ხელთაგან ეშმაკთასა, მიწვე-
ნილნი სასუფეველისა კართადმდე.

სიკვდილისა-თვის ცოდვილისა.

ჩვენ ვახილეთ მაგალითი მართლისა პატიოსნისა
სიკვდილისა: ჰშთაინერგე, ჰოი კაცო, გულსა შინა და
გონებასა შენსა ესეცა; ვითარმედ მალე მოვალს ეამი
შენი, რომელსა შინა მოვიდეს საშინელი და
სასტიკი სიკვდილი, ვითარცა ლომი. მოვლენ
ანგელოზნი და ეშმაკნიცა მოვლენ, მოშურნენი
ჩვენისა ცხოვნებისა და მტერნი ჩვენნი; უკეთუ
ცხოვრება შენი ყოფილ-არს ღვთის-მოშიში, მაშინ
ანგელოზნი წყნარად და მშვიდობით მიიღებენ სულ-
სა; ხოლო უკეთუ ცხოვრება შენი იყო ბოროტი
და შენისა აღთქმისა, ნათლისღებასა შინა დადებუ-
ლისა, წინააღმდეგი, — მაშინ ანგელოზნი განგეშორე-
ბიან შენ მწუხარენი, ხოლო ეშმაკნი გეკვეთებიან,
ვითარცა ველურნი მხეცნი და უწყალოჲთა ტანჯვი-
თა აღმოგხდიან სულსა. წმიდათა ცხოვრებათა შინა
შესაძლებელ-არს პოვნა მრავალთა მაგალითებთა
ცოდვილთა სასტიკისა სიკვდილისა; გარნა აქა სა-
სარგებლოდ და ცოდვილთა ძრწოლასა შინა მოსაყ-
ვანად, რათამცა მათ შეინანონ თავის დროზედა
ცოდვანი თვისნი, რავდენსამე მაგალითსა აღვწერთ
მოკლედ, თუ ვითარ ცოდვილნი დატანჯულან ეამსა
სიკვდილისასა, და თუ ვითარ მკვდარსა სხეულსა
ზედ ა მათსა ეშმაკთა განუხარნიათ.

ერთ-გზის ღირსი ევთიმი (იანვრის 20-სა დღესა) ეტყოდა ძმათა თვისთა, რომელ ერთსა ვისმე მოჰქონდა თავი თვისი და იყო პატივცემულ კაცთაგან და შერაცხილ წმიდად კაცად: არამედ სულსა შინა თვისსა განარისხებდა ღმერთსა, მარადის აქვდა გულსა შინა თვისსა ბოროტნი გულის-სიტყვანი. ერთმან შორს-მხედველმან მოხუცმან, მყოფმან ჟამსა სიკვდილისა მისისასა, იხილა ეშმაკი, რომელსაცა ეჭირა ხელთა შინა სამ-კაპიანი კვერთხი. ამითი განუგმირა გული სწეულსა და აღმოხადა სული მისი დიდითა ტანჯვითა, და ისმოდა ხმა ზეცით: „რაითგანაც არცა ერთსა დღესა არა განმისვენებ სულმან მაგისმან, ამისთვის შენცა ჰსტანჯე ეგე დაუსვენებლივ.“ ესრეთ მოკვდა უბადრუკად ტყუილი წმიდა, ხოლო საიდუმლოდ ცოდვილი.

წმიდამან ანდრია ქრისტესთვის სალოსმან (ოქტომბრის 2-სა დღესა) იხილა ანგელოზი უფლისა, რომელიცა მივიდა ერთისა ცოდვილისა მიმართ ცეცხლიანისა კვერთხისა ხელთა მპყრობელი, და ესმა ხმა ზეგარდამო: ჰგვემე საძაგელსა მაგას მაგინებელსა და არქუ მესოდომურესა მაგას: კვალადცა გნებავსა ცოდვისა-ყოფა და შებილწება სხვათა და სხვათა გვამთა, ანუ მჩემებლობით მიმავალი, რეცათუ ცისკრისა სმუნად, მიხვალ ეშმაკისა მიმართ უსჯულოებისაჲთა? ანგელოზი ჰსცემდა ცოდვილსა, და ამათ სიტყვათა ეტყოდა, ამგვარსა ტანჯვასა შინა ცოდვილი იგი მოკვდა.

ფასი ერთი შაური.

